

Przeworsk, stan. 9.

Przeprowadzono drobne prace wykopaliskowe w związku z odkry-
ciami przy pracach budowlanych konstrukcji drewnianych, średniowie-
cznych /XIII - XIV w./ Materiały złożono w Muzeum w Rzeszowie.

Przeworsk, stan. 10.

Przeprowadzono drobne prace wykopaliskowe w związku z odkry-
ciami poczynionymi przy pracach budowlanych. Uzyskano dużą ilość
ceramiki średniowiecznej i nowożytniej. Materiały te złożono w Mu-
zeum w Rzeszowie.

Tadeusz Aksamit

Sprawozdanie z badań osady neolitycznej w Rzeszowie w r. 1961.

W roku 1961 w miesiącach od I.VII-31.X. prowadzono ratownic-
zo prace wykopaliskowe na stan. nr. 16, Osiedle Piastów w Rzesze-
wie. Były one kontynuacją prac ratowniczych, zapoczątkowanych
w roku 1960 przez mgra K. Moskwę - Konserwatora Zabytków Archeolo-
gicznych Wej. Rzeszowskiego. Akcja wykopaliskowa była finansowana
z budżetu Konserwatora i z dotacji Wydziału Kultury Miejskiej Ra-
dy Narodowej w Rzeszowie. Nadzór naukowy sprawował Prof. dr Rudolf
Jamka, który w czasie kilkakrotnych inspekcji instruuwał prowa-
dzącego badania z zakresu metodyki wykopalisk.

Osada położona jest na terenie lewego brzegu Wisłoka. Zajmu-
je obszar 4-5 ha. Podobna osada ale o mniejszej powierzchni,
istnieje w Boguchwale w pobliżu Rzeszowa. Poza zespołami osadni-
czymi, znajdującymi się w Sandomierskiem, Krakowskim i Lubelskim
nasze stanowisko reprezentuje największą osadę na terenie południo-
wz-wschodniej Polski. Należy ona do cyklu kultur wstęgowych /kul-
tura ceramiki rytej, kłutej i prawdopodobnie nadcisańskiej/.

W osiedzie rozkopano 42 jamy, w tym 13 zbadał K. Moskwa w roku 1960, a 29 autor tego sprawozdania. Materiał złożono w zbiorach Muzeum w Rzeszowie.

Zarys jam występował przeciętnie na głęb. 40 cm, a typ ich był przeważnie owalny, bądź też okrągły, długości 2 - 3 m, szerokości 1,5 - 2 m. Prawie wszystkie usytuowane były w kierunku północ - południe. Wśród wymienionych kultur najczęściej reprezentowaną jest kultura ceramiki wstęgowej rytej. Głównymi zabytkami znajdowanymi są; fragmenty ceramiki, narzędzia krzemienne z surowca świeciechowskiego, woskowc-czekoladowego i obsydaniu. Narzędzia z obsydaniu występują zwykle do głębokości 50 cm, a niekiedy i głębiej. Spotykano również były obsydaniu częściowo już wykorzystane. Charakterystyczne jest, że w niektórych jamach natrafiono na łatwo dające się uchwycić nawarstwienia kulturowe.

Typowym tego przykładem jest jama nr.27 o owalnym kształcie, w której do głębokości 60 cm /nie na całej powierzchni/ występuje zdecydowanie ceramika kłuta i niewielka ilość ceramiki rytej, a głębsze warstwy zawierają tylko materiał ceramiki rytej. W warstwie z ceramiką kłutą występuje duża ilość wyrobów z obsydanium, których prawie nie stwierdzono w warstwach niższych.

Bardzo interesujący jest obiekt nr.17 o długości 3 m i szerokości 80 cm, usytuowany w kierunku północ - południe. Dno, które stanowi przepalona glina oraz kilka kamieni wapiennych występują od strony północnej na głębokości 45 cm i opada ukośnie w kierunku południowym do głębokości 120 cm. Materiałem znalezionym są fragmenty ceramiki wstęgowej rytej. Funkcja tego obiektu dokładnie nie jest jeszcze określona /jama do suszenia mięsa ?/. Wymaga to przeprowadzenia studiów. Równie interesująca jest jama nr. 14 o długości 9,76, szerokości od strony północnej 4 m, a od strony południowej 6 m. W jamie tej w warstwie 40 - 60 cm znaleziono bardzo dużo materiałów, ceramicznych, pochodzących z naczyń zasobowych koloru ceglatego, natomiast w warstwach niższych znaleziska wystę-

ławaki bardzo rzadko. Na głęb. 120 - 140 cm znaleziono 2 kamienie żarnowe, częściowo zniszczone, a w południowej części jamy duże osobowe naczynie baniaste z lejkowatą szyjką, wysokości 50 cm i szerokości brzośca 46 cm.

Najczęściej spotykanymi formami naczyń w obrębie osady są; szarki półkuliaste z płaskim dnem o powierzchni ciemno-szarej, zdobione poziomymi, skośnymi i spiralnymi liniami rytymi w różnych kompozycjach. Oprócz tego znaleziono naczynia o kształcie gruszkowatym, baniastym oraz misy z brzegiem wgiętym do środka.

Jak wynika z dotychczasowej obserwacji powyższe stanowisko ma oibrymią wartość poznawczą dla południowo-wschodniej Polski okresu młodszej epoki kamiennej i wskazuje na istnienie pośrednich lub bezpośrednich kontaktów z południem.

Jerzy Wielowiejski

S p r a w o z d a n i e

o badaniach ratowniczych obiektów kultury przeworskiej w pow. przeworskim i radymniańskim w roku 1961.

1. Maćkówka pow. Przeworsk.

Kontynuowano badania na terenie osady w czasie 5 - 10, 15, 21 - 24.VI i 5.VII - 28.VIII.1961 r. W ozerwou miały one charakter derywicznych prac ratowniczych, natomiast w lipcu i sierpniu zorganizowano ekspedycję pod kierunkiem podpisanego, w skład której weszli również; dr J.Kolendo, mgr B.Rutkowski i mgr H.Wielowiejska oraz rysownicy; R.Heinrich i Z.Kapera. Ogółem przebadano obszar o powierzchni 445 m² i kubaturze 440 m³.

Najważniejsze wyniki uzyskano w centralnej partii osady. Odkryto tam w bliskiej od siebie odległości trzy obiekty, które można interpretować jako prażnice rudy żelaznej. Dwie mniejsze /nr 10 i 12/ w przybliżeniu kształtu okrągłego /średn.60 cm./